

Kamu Yönetimi Alanında Yazılan Etik Konulu Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi

Esra Nur TUĞAN*

Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN**

Öz

Etik, yarım yüzyıla yakın bir süredir hükümetlerin gündeminde olmasının da etkisiyle, akademik çevrelerde ilgiyle çalışılan konular arasındadır. Kamu yönetimi disiplini de yakından ilgilendirdiğinden, 1990'ların sonundan itibaren kamu yönetimi etiği konusunda kuramsal ve uygulamaya yönelik akademik çalışmalar yapılmaya başlamıştır. Bu çalışmada, Türkiye'de kamu yönetimi alanında yazılan etik konulu lisansüstü tezlerin içerik analizi yapılarak alana dair genel görüntü ve eğilimlerin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 84 lisansüstü tez; tür, yıl, dil, danışman unvanları, üniversiteler, enstitüler, anabilim dalları, çalışılan alt başlıklar ve kullanılan yöntemler itibarıyla kategorize edilip, sonuçlar incelenmiştir. Doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yapılan araştırmada, veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda tezlerin en çok siyaset bilimi ve kamu yönetimi anabilim dalında ve Ankara Üniversitesi'nde yazıldığı görülmüştür. Kamu yönetimi etiği hakkında en çok tez yazılan yıl 2019 olup, tezlerin büyük çoğunluğunun dilinin Türkçe olduğu görülmüştür. En çok çalışılan alt başlık yönetsel etik olurken, tezlerin sıklıkla alan araştırmasına dayandığı tespit edilmiştir. Bu araştırma sonuçları, kamu yönetimi etiği çalışmalarının genel görünümü hakkında araştırmacılara ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Etik, Kamu Yönetimi Etiği, Lisansüstü Tez, İçerik Analizi, YÖK

Content Analysis of Postgraduate Thesis About Ethics in The Field of Public Administration in Turkey

Abstract

Ethics, being in the agenda of governments for almost half a century, have taken great attention in the academic world. Since it concerns with public administration discipline closely, theoretical and applied studies in public administration ethics have risen since the late 1990s. The aim of the current study is to reveal the general picture and trends in the field by using the content analysis of postgraduate thesis about ethics in public administration in Turkey. For this purpose, 84 postgraduate theses have been categorized under academic level, year, language, title of supervisor, university, institute, department, subject studied, and the research method, then the results have been analyzed. Document review method has been utilized and the gathered data have been examined via content analysis. As a result, it has been found that the majority of the theses were written in political science and public administration departments and the dominant university was Ankara University. The highest number of thesis were written in 2019 and the majority of the thesis were written in Turkish. The most studied subtitle was administrative ethics and the studies are generally based on field research. The results of current study will enlighten the researchers about the overview of the studies on the public administration ethics.

Keywords: Ethics, Public Administration Ethics, Postgraduate Thesis, Content Analysis, YÖK

Geliş/Received: 19. 11. 2020

Kabul/Accepted: 22. 12. 2020

* Bu çalışma, insanlardan veri ve örnek toplamayı gerektiren, anket, inceleme, alan çalışması ve deney içeren araştırmalar 'kapsamına girmediğinden etik kurul onay belgesi gerektirmemektedir.

* Araş. Gör. Dr. Esra Nur Tuğan, Şırnak Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, esranurtugan@gmail.com ORCID ID. <https://orcid.org/0000-0002-2405-7445>

** Prof. Dr. Uğur Ömürgönülşen, Hacettepe Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, omur@hacettepe.edu.tr ORCID ID. 0000-0001-9851-2618

(Makale türü: Araştırma makalesi)

Giriş

Dünya genelinde kamusal alanda yolsuzluk olaylarının artması sonucunda, 1970’li yılların ortalarından itibaren yolsuzluğun azaltılması için kamu yönetiminde etik çalışmalarının gündeme geldiği görülmektedir. Türkiye’de ise kamu yönetimi alanında etikle ilgili yasal ve kurumsal altyapı çalışmaları son 20 yıllık dönemde başlamıştır. 2004’de Kamu Görevlileri Etik Kurulu’nun (KGEK) kurulması ile atılan büyük adımın sonrasında da mevzuat bağlamında çalışmalar devam etmiştir. Bu dönem zarfında KGEK, kamuda etik kültürü yerleştirmek üzere önemli çalışmalar yapmış, bu amaçla da kamu yönetiminde etik eğitimler düzenlemiş, pek çok kamu kurumu özelinde etik davranış ilkeleri belirlenmesi konusunda projeler yürütmüştür (bkz. Ömürgönülşen, 2016a ve 2016b).

Kamu yönetimi etiği alanındaki akademik çalışmaların da, politika-yapım çalışmalarıyla eşzamanlı olarak başladığı görülmektedir. 2000’li yıllardan itibaren kamu yönetiminde etik konulu çeşitli bilimsel toplantılar düzenlendiği, kamu yönetimi etiği konusunun çağdaş kamu yönetimi üzerinde odaklanan kitaplar içinde kendine yer bulduğu görülmektedir. Kitap, makale, bildiri gibi çeşitli akademik çalışmalar yanında lisansüstü tezlerin de alana katkısı oldukça önemlidir.

Bu çalışmada, Türkiye’de kamu yönetimi alanında yazılan etik konulu lisansüstü tezlerin içerik analizi yapılarak alana dair genel görüntü ve eğilimlerin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 84 lisansüstü tez; tür, yıl, dil, danışman unvanları, üniversiteler, enstitüler, anabilim dalları, çalışılan alt başlıklar ve kullanılan yöntemler itibariyle kategorize edilip, elde edilen sonuçlar incelenmiştir. Doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yapılan araştırmada, veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Etik

Pek çok felsefe kavramına benzer şekilde, etiğin tanımlanmasında da birtakım güçlükler yaşanmaktadır. Temelde felsefeye ait bir kavram olmasının yanı sıra etik, farklı disiplinlerde de sıkça kullanılan bir kavram haline gelmiştir. Etik bugün, adeta bir “moda” kavram olarak, özellikle uygulamalı bilimlerde çokça çalışılan konuların başında gelmektedir (Kuçuradi, 2009).

Ethos (Yunanca) kökeninden gelen “etik” Yunanca’da iki farklı anlamda kullanılmaktadır. “εθος” alışkanlık, görenek, töre anlamlarını taşımaktadır. Gerçek ve dar anlamda etik ise “ηθος” şeklinde yazılmaktadır ve görenekleri, töreleri olduğu gibi kabul etmeyip, geleneksel değer ölçülerini sorgulayarak ortak iyiye hizmet ettikleri düşüncesine ulaşıldığında bu gelenekleri alışkanlık haline getirmeyi tanımlamaktadır. Bu noktada etik “erdemli olmanın temel tavrı olarak” karakter anlamını da kazanmış olmaktadır. Latince’deki *mos* ise hem töre hem de karakter kavramlarını kapsayarak Yunanca’daki bu iki kelimenin karşılığıdır. Almanca *moral* kelimesi ise “töre” ye karşılık gelmektedir. “Ahlaki/Töresel” sıfatları ise her iki sözcüğü birden

karşılıklıdır (εθοϋ ve ηθοϋ). “Etik” sözcüğü çoğu zaman “ahlaki/töresel” anlamında kullanılmakla birlikte etiğin konusunu “ahlak” ve “ahlakilik” oluşturmaktadır (Pieper, 2012:31-32).

Kuçuradi’ye göre etik kelimesi günümüzde üç farklı anlamda kullanılmaktadır. Bunlardan ilki; kültürel davranış kurallarını ifade eden “ahlak”, ikincisi; belirli bir grup tarafından oluşturulmuş yazılı kurallar yani yaygın kullanılan biçimiyle “meslek etikleri”, üçüncüsü ise “felsefenin bir dalı” olarak karşımıza çıkmaktadır (Kuçuradi, 2003).

Etiğin daha iyi anlaşılması için “ahlak” ile aralarındaki farkın kavranması gerekmektedir. Etik, özel olarak somut olaylarla tek tek ilgilenmez. Ahlak ile etik bu noktada birbirinden ayrılmaktadır. Etik, eylemleri ahlaki olarak nitelendirirken kullandığımız ölçütlerle, hangi şartlar altında bu ilkelerin genel geçer hale gelebileceği ile ilgilenir (Pieper, 2012). Etik ve ahlak arasındaki farkın anlaşılması, etiğin göreceliği tartışmalarını ortaya çıkarmaktadır. Oysaki iki kavram sıklıkla birbirinin yerine kullanılsa da ahlak; belirli bir zamanda ve yerde, uyulması gereken davranışlar bütünüyken etik ise; insanlara nasıl davranması gerektiğini söylemeye çalışmaz. O, insana dair doğrulanıp yanlışlanabilir bilgiler üretme çabasındadır (Tepe, 2014).

Etik denildiğinde, günlük hayatta sıkça kullanılan anlamlarından biri olan mesleki davranış ilkeleri ilk akla gelenlerdendir. Bu anlamda etik, doğru davranış için bir çerçeve oluşturan ilkeler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Lawton, vd. 2013).

Kamu Yönetimi Etiği

Kamu görevlilerinin davranışlarını yönlendiren iki önemli faktör bulunmaktadır. Bunlar etik değerler ve kanunlardır. Bu noktada kanunlar davranışların dışsal belirleyicileri, etik değerler ise içsel belirleyicileri olarak rol almaktadır. Kamu yönetimi etiği de, kamu görevlilerinin görevleriyle ilgili her türlü davranışını hem yasalar hem de bireysel ahlaki değerleri “bir potada eriterek” gerçekleştirmesi biçiminde tanımlanabilir. Kamu görevlilerinden bazı etik değerleri içselleştirmiş olmaları ve bu değerler doğrultusunda hareket etmeleri beklenmektedir. Kamu görevlilerinin kamu yararını sağlamaya çalışmaları, bu sebeple de kişisel çıkarlarını tatmin etmenin peşinde olmamaları gerekmektedir. Dürüst, hoşgörölü ve demokratik değerlere saygılı davranmaları da beklentiler arasındadır (Özdemir, 2008).

Kamu yönetiminde etik dışı davranışlar, her şeyden önce devlete duyulan güveni zedelemektedir. Kamu gücünün kamu görevlileri tarafından, kamu yararına uygun olmayan şekilde kullanılması devlet kurumlarına güven duyulmasını engellemektedir. Ayrıca kamu yönetiminde etik dışı faaliyetler, ülkenin kalkınmasını da olumsuz etkilemektedir. Etik ilkelere bağlılık, kamu yönetiminin fonksiyonlarını verimli bir şekilde yerine getirmesine de aracılık etmektedir. Zira etik dışı faaliyetler kamu kaynaklarının yanlış kullanımına yol açacağından vatandaşlara sunulan hizmetlerin kalitesinde düşüş yaşanacaktır (Yüksel, 2006).

Kamu yönetiminde etik, son yıllarda üzerinde en fazla durulan konuların başında gelmektedir. 2004 tarih ve 5176 sayılı Kanunla kurulan Kamu Görevlileri Etik Kurulu (KGEK) ile 2012 tarih ve 6238 sayılı Kanunla kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsman), kurumsal anlamda atılmış en önemli adımlardandır. Diğer taraftan, Anayasa'daki, ceza ve disiplin mevzuatlarındaki hükümlerin de etik bir kamu yönetiminin sağlanması konusundaki etkileri yadsınamaz. Yasal ve kurumsal altyapı hakkında yapılan yorumlarda; birtakım eksikliklere rağmen etik dışı davranışlarla mücadele konusunda Türk kamu yönetiminin gereken kurumsal mekanizmalara sahip olduğu belirtilmektedir (Ömürgönülşen, 2016a). Bu noktada kamu görevlilerinin bireysel etik değerleri de önem kazanmaktadır. Kamu yönetiminde etik dışı davranışların önüne geçilmesi konusunda kontrol edilemeyen tek unsur kamu görevlilerinin bireysel etik değerleri, dürüstlükleridir (*personal integrity*). Kamu adına kamu gücünü ve kaynaklarını kullanan kamu görevlilerinin, diğer vatandaşlara nazaran daha üstün bireysel etik değerlere sahip olmaları gerekmektedir (Yüksel, 2006).

Kamu Yönetimi Alanında Etik Çalışmaları

1970'li yıllarda dünya genelinde kamu yönetimlerinde artan yolsuzluk ve etik dışı davranışlar, dikkatleri kamu yönetimi etiği üzerinde yoğunlaştırmıştır. Türkiye özelinde de yaklaşık olarak son çeyrek yüzyılda dönemde, etik bir kamu yönetiminin sağlanması konusu, hem kamuoyunda hem de akademik camiada gündemdekini yerini korumaktadır. Etik bir kamu yönetimi kurulması adına hükümetler ve uluslararası kuruluşlar düzeyindeki çabaların yanında; etik mevzuatın, kurumların ve hukuki araçların devreye sokulması önlemleri bir noktaya kadar etkili olacaktır. Zira kamu yönetiminde etik değerlerin hakim kılınması konusu, daha geniş siyasi ve felsefi boyutları olan bir konudur (Öktem ve Ömürgönülşen, 2005). Dolayısıyla kamu yönetimi etiği alanında yapılan akademik çalışmaların önemi artmaktadır. Öktem ve Ömürgönülşen (2005), kamu yönetiminde etik konusunda yapılabilecek akademik nitelikteki çalışmalar için çerçeve arayışlarına özetle şu şekilde yanıt vermişlerdir:

1. Etik tartışmanın özü ve sınırları
2. Kamu hizmeti etiği ve kapsamı
3. Etik bir kamu yönetiminin kurulmasına yönelik mevzuat, kurum ve araçlar
4. Kamu hizmeti etiğinde farklı sorun alanları
5. Etik üzerine araştırma ve yöntem
6. Etik eğitimi

Görüldüğü üzere kamu yönetiminde etik konusunda, akademik çalışmaya elverişli pek çok alt başlık bulunmaktadır. Nitekim kamu yönetimi alanında etik konulu çalışmalar her geçen gün sayıca artarken konuların da çeşitlendiği gözlemlenmektedir. Bu çalışma kapsamında yapılan literatür taramasında da bu durumu destekleyen sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma

Bu çalışma kapsamında, kamu yönetimi alanında yazılmış etik konulu lisansüstü tezlerin içerik analizi yapılmıştır. YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden elde edilen veriler ile gerçekleştirilen çalışmanın bulguları aşağıda sunulmuştur. Bulgulara geçilmeden önce araştırmanın amacı, tasarımı, verilerin analiz süreci ve araştırmanın sınırlılıkları hakkında ayrıntılı bilgi aktarılmıştır.

Araştırmanın Literatürdeki Konumu ve Amacı

Etik pek çok farklı disiplinin çalışma alanına girdiğinden, farklı alanlarda yapılmış etik konulu çalışmaları kapsayan içerik analizi araştırmaları literatürde mevcuttur (Sönmez, 2017; Levent ve Kınık, 2017). İçerik analizi çalışmalarına literatürde sıkça karşılaşılmakla birlikte daha da özelde, farklı alanlarda ve konularda lisansüstü tezler üzerine yoğunlaşan içerik analizlerine de çokça rastlanmaktadır. Kamu yönetimi alanında içerik analizi yapılmış olan lisansüstü tez konuları arasında mobbing (Yiğit, 2018), yönetim (Akman ve Özyiğit Ökten, 2019), kamu personeli (Işık, 2019), ombudsmanlık (Göküş ve Çubukçu, 2019) gibi örnekler bulunmaktadır. Araştırmaya başlamadan önce, ilgili literatür taranmış ve kamu yönetiminde etik üzerine yazılmış lisansüstü tezleri temel alan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın ilgili literatürdeki boşluğu doldurma konusunda katkıda bulunacağı umulmaktadır.

Çalışmanın amacı, kamu yönetimi etiği alanındaki akademik çalışmaların, en kıymetli akademik çalışma türleri arasında kabul edilebilecek lisansüstü tezler düzeyinde incelenmesidir. Kamu yönetimi alanındaki etik konulu lisansüstü tezlerin belirli sınırlar çerçevesinde derlenmesi bu alandaki çalışmaların mevcut durumunun daha iyi anlaşılabilmesine ışık tutacaktır. Ayrıca, bu çalışmanın alanda yapılacak yeni çalışmalar için yol gösterici nitelikte olması beklenmektedir.

Araştırmanın Tasarımı

İçerik analizi son yıllarda pek çok farklı alanda kullanılan nitel bir araştırma yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle lisansüstü tezler üzerinde pek çok konuda içerik analizi yapıldığı literatürde görülmektedir.

Bu araştırma da bir “içerik analizi” olarak desenlenmiştir. Kamu yönetimi alanında etikle ilgili yazılmış olan lisansüstü tezler “doküman inceleme” yoluyla incelenip, içerik analizi yapılmıştır.

Çalışma, içerik analizi türlerinden biri olan “betimsel içerik analizi” olarak tasarlanmıştır. Betimsel içerik analizinde, belirlenen bir konuda yapılmış olan nitel veya nicel çalışmaların incelenip düzenlenmesi sonucunda alandaki genel eğilimlerin belirlenmesi hedeflenmektedir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Betimsel içerik analizinde, meta analiz ve meta sentez çalışmalarından

farklı olarak derinlemesine bir inceleme ve yorumlama yapılmayıp, genel bir çerçeve çizilebilmek amaçlanmaktadır (Dinçer, 2018).

Verilerin Elde Edilmesi

Araştırma kapsamında lisansüstü tezlerin incelenbilmesi amacıyla YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden (UTM) yararlanılmıştır. Belirlenen anahtar kelimeler UTM'de gelişmiş aramada yine çalışma kapsamında belirlenen düzeylerde taranmıştır. Tarama yapılan düzeyler; tez başlığı, tezin özeti ve dizini olmak üzere üç düzeydir. Belirlenen anahtar kelimeler ise, sırasıyla “etik”, “ahlak” ve “dürüstlük”tür. İngilizce karşılıkları olan “ethics”, “morality”, “integrity” anahtar kelimeleri de veri kaybı yaşanmaması adına taranmıştır. Üç anahtar kelime, sözü edilen üç düzeyde tarandıktan sonra konu bazında da “kamu yönetimi” filtresi seçilerek hedeflenen sonuçlara ulaşılmıştır. Devamında, ulaşılan tezler tek tek incelenerek kamu yönetimi etiği bağlamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği, dolayısıyla çalışmanın kapsamına dahil edilip edilmeyeceği belirlenmiştir. Kamu yönetiminin interdisipliner yapısından kaynaklı olarak çok farklı konularda lisansüstü çalışmalar yapılabilmesi mümkün olduğundan ulaşılan tezlerin tek tek incelenmesi gerekmiştir. Öyle ki, gazetecilik ya da muhasebecilik meslek etiği konulu bir tez kamu yönetimi lisansüstü programlarında pekala yazılabilmektedir. Bunun yanı sıra, işletme gibi programlarda kamu yönetimi etiği ile doğrudan bağlantılı tezlerin yazılması da söz konusu olabilmektedir. Dolayısıyla araştırmanın kapsamı sadece kamu yönetimi lisansüstü programlarında yazılan tezler şeklinde belirlenmemiş; aksine, farklı anabilim dallarına ait lisansüstü programlarda yazılmış tezler de kamu yönetimi etiği bağlamında ele alınabildiği takdirde araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Bu noktada belirtilmelidir ki, siyaset bilimi ve kamu yönetimi alanında yazılmış olan “siyasi etik” konulu tezler bu araştırmanın dışında bırakılmıştır.

Tüm incelemeler sonucunda 84 adet lisansüstü tez araştırmanın kapsamında incelenmiştir. Tezlerden 9'una erişim sağlanamamış, bu tezlerin UTM'de yayınlanmış olan kısa künyeleri ve özetlerinden yararlanılmıştır.

Verilerin Analizi

84 adet tez, MAXQDA 2020 Nitel Veri Analizi programında 9 ayrı kategoride (tezde kullanılan yöntem, tezin yazıldığı yıl, kullanılan dil vb.) kodlanarak alt kodlar oluşturulmuştur. Bu noktada tüm tezlerin tüm alt kodlar bazında kodlaması yapılmıştır. Yani bütün tezlerde, belirlenen alt kodların kapsamına giren bilgilere ulaşıp kodlama yapılabilmiş, bu anlamda veri kaybının önüne geçilmiştir. Bu sayede tüm tezler tüm kategorilerde değerlendirilebilmiş, dengeli bir analiz gerçekleştirilmesi mümkün olmuştur.

Çalışmanın genelinde betimsel bir analiz hedeflendiğinden frekans tablo ve grafikleri kullanılmıştır. Birkaç noktada karşılaştırmalı analizden de yararlanılmış, çapraz tablolara yer verilmiştir.

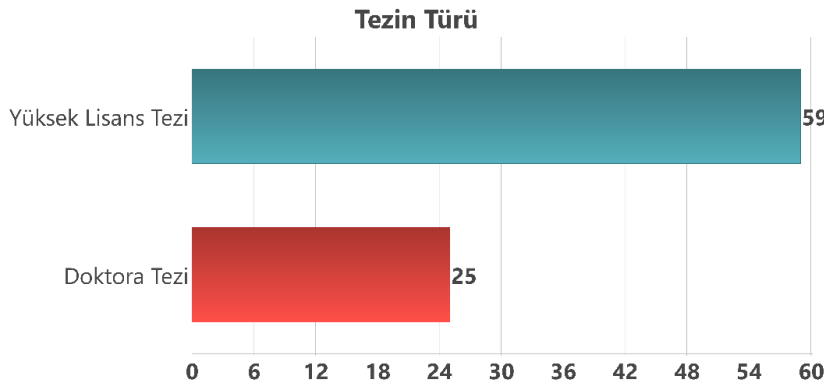
Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın ilk sınırlılığı, araştırma konusunun sınırlarının belirlenmesi noktasında oluşmuştur. Yukarıda da belirtildiği üzere kamu yönetimi etiği alanında yazılan tezler üzerinde odaklanılmıştır. Bu amaçla, örneğin siyasi etik konulu tezler kapsam dışında bırakılmıştır. Ancak bazı noktalarda siyasi etik ve yönetsel etiği ayırmak zorlaşmaktadır. Bu başlık da araştırma kapsamına dahil edildiğinde daha kapsamlı bir çalışma yapılması mümkün olacaktır. Ayrıca, felsefe gibi farklı alanlarda yazılmış siyasi etikle bağdaştırılabilecek çalışmalar da araştırmaya dahil edilebilecektir. Benzer şekilde yolsuzlukla mücadele literatürü de göz önüne alındığında şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi aslında etikten ayrı düşünülmesi çok da mümkün olmayan konuların da inceleme kapsamına dahil edilmesiyle birlikte çalışmanın hacmi çok genişlemekle beraber daha kapsamlı ve bütüncül sonuçlara ulaşılacağı muhakkaktır.

Çalışmanın bir diğer sınırlılığı da araştırma kapsamında yer alan bazı tezlere erişimin sağlanamamasıdır. Her ne kadar bu tezlerin künye ve özetlerinde temel betimsel analizler için gereken bilgiler yer alsa da tezlerin içeriğine ulaşılması ile daha sağlıklı bir araştırma sonucu elde edilmiş olacaktır.

Araştırmanın Bulguları

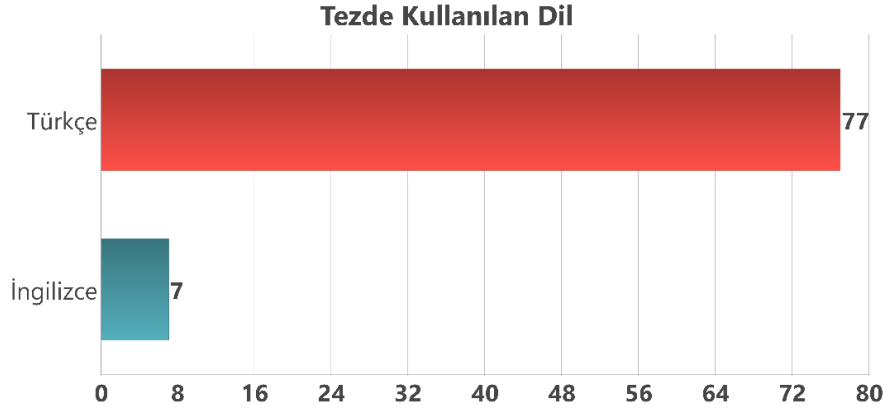
Bu kısımda, araştırmanın bulguları tablolar ve grafikler yardımıyla açıklanmış, ardından da yorumlanmıştır. Çalışmadaki görsellerin tümü yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 1. Kamu Yönetiminde Etik Konulu Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kamu yönetimi alanında etik konusunda yazılan tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir. UTM istatistiki verilerine göre (tez.yok.gov.tr, 2020), 2 Kasım 2020 itibarıyla sistemde bulunan toplam yüksek lisans tez sayısı, toplam doktora tezlerinin yaklaşık 4 katıdır (tam oran 4.08'dir). Araştırmanın sonucunda ulaşılan rakamlara göre ise kamu yönetimi

alanında etiği konusunda yazılan tezlerde bu oran 2.36'dır. Yani bu alanda yazılan yüksek lisans tezlerinin sayısı doktora tezlerinin yaklaşık olarak 2 katıdır. Bu sonuç da göstermektedir ki, kamu yönetimi etiği konusu, daha çok doktora öğrencilerinin ilgisini çekmekte ve onlar tarafından daha çok çalışılmaktadır.

Şekil 2. Kamu Yönetiminde Etik Konulu Tezlerin Kullanılan Dile Göre Dağılımı

İncelenen tezlerin büyük bölümünün Türkçe yazıldığı görülmektedir. Tezlerin tümünde Türkçe ya da İngilizce'den başka bir dil kullanılmamıştır. Karşılaştırmalı analiz yapıldığında ise tezlerin dili ile türü arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

84 tezin tamamında kullanılan tüm anahtar kelimeler taranmıştır. 19 tezde anahtar kelime bulunmamıştır. Kalan tezlerdeki anahtar kelimeler bir havuzda toplanmış ve frekans analizi yapılmıştır. Bir tezde ortalama 3-4 anahtar kelime kullanıldığından toplamda 191 adet anahtar kelimeye ulaşılmıştır. Bunlar arasında frekansı en yüksek olanlar aşağıda Tablo (1)'de gösterilmiştir. Beklenileceği üzere en sık kullanılan anahtar kelimeler "etik" ve "kamu yönetimi"dir.

Tablo 1. Kamu Yönetiminde Etik Konulu Tezlerde Kullanılan Anahtar Kelimeler

Anahtar Kelimeler	Frekans
Etik	53
Kamu Yönetimi	18
Kamu Yönetiminde Etik	12
Çevre Etiği	6
Kamu Görevlileri Etik Kurulu	6
Meslek Etiği	6
Ahlak	5
Yerel Yönetimler	5
Etik Davranışlar	5
Etik Kodlar	5
Etik İklim	5

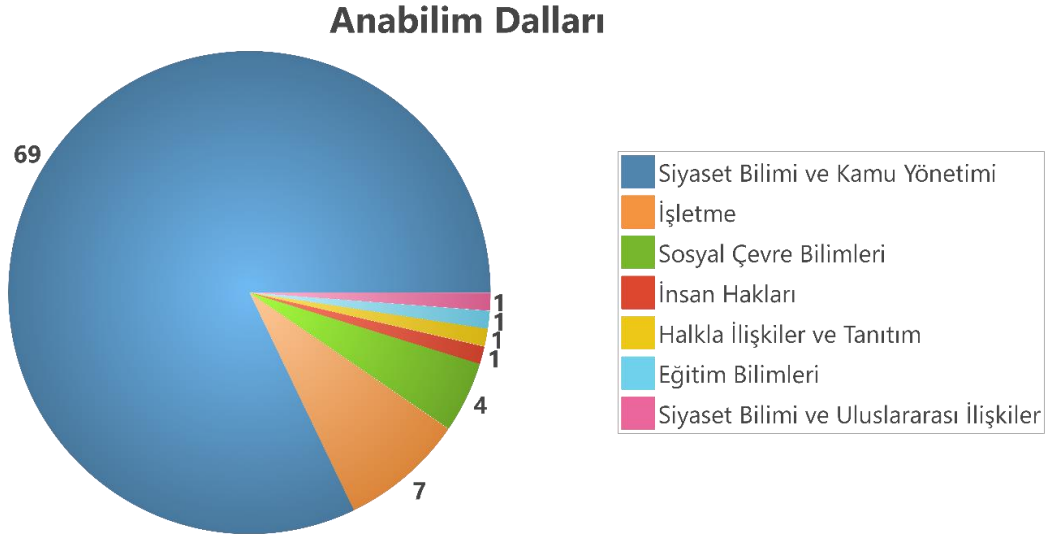
Tezlerin yazıldığı üniversiteler incelendiğinde 35 farklı üniversitede kamu yönetimi alanında etikle ilgili tez yazıldığı görülmektedir (Tablo 2). En yüksek sayıda tez Ankara Üniversitesi'nde yazılmıştır. Bu durumun ortaya çıkmasında etkili olan sebeplerden birinin, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde faaliyet gösteren Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalı'nda çevre etiği ile ilgili çok sayıda (bu araştırma kapsamında toplam 4 adet) tez yazılması olduğu görülmüştür. Çevre etiğinin; kentsel dönüşüm, çevre denetimi, kamudaki karar vericilerin çevre etiği hakkındaki algısı gibi bağlamlarda çalışılması kamu yönetimi alanını da ilgilendirdiğinden yazılan tezler bu çalışmanın kapsamında ele alınmıştır.

Tablo 2. Kamu Yönetiminde Etik Konulu Tezlerin Yazıldığı Üniversiteler

	Üniversite Adı	Tez Sayısı
1.	Ankara Üniversitesi	10
2.	Gazi Üniversitesi	5
3.	İnönü Üniversitesi	5
4.	Sakarya Üniversitesi	5
5.	Selçuk Üniversitesi	4
6.	Kocaeli Üniversitesi	4
7.	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	4
8.	ODTÜ	4
9.	Hacettepe Üniversitesi	4
10.	Atatürk Üniversitesi	3
11.	Marmara Üniversitesi	3
12.	Pamukkale Üniversitesi	2
13.	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	2
14.	Dokuz Eylül Üniversitesi	2
15.	Karabük Üniversitesi	2
16.	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	2
17.	Bursa Uludağ Üniversitesi	2
18.	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2
19.	Uşak Üniversitesi	2
20.	Adnan Menderes Üniversitesi	2
21.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1
22.	Fırat Üniversitesi	1
23.	Gaziantep Üniversitesi	1
24.	Bingöl Üniversitesi	1
25.	Atılım Üniversitesi	1
26.	İstanbul Aydın Üniversitesi	1
27.	Maltepe Üniversitesi	1
28.	Trakya Üniversitesi	1
29.	Kırıkkale Üniversitesi	1
30.	Gümüşhane Üniversitesi	1
31.	Süleyman Demirel Üniversitesi	1
32.	İstanbul Üniversitesi	1
33.	Giresun Üniversitesi	1
34.	Toros Üniversitesi	1
35.	Mersin Üniversitesi	1

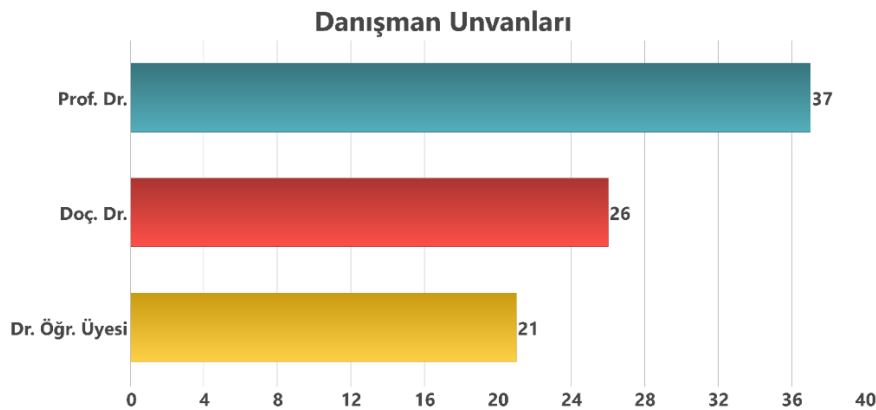
Türkiye’de Kasım 2020 itibarıyla toplamda (devlet ve vakıf olmak üzere) 207 üniversite bulunmaktadır (yok.gov.tr, 2020). Bunlardan sadece 35’inde kamu yönetimi etiği ile ilgili lisansüstü çalışma yapıldığı görülmektedir. Sadece 4 vakıf üniversitesinde incelenen konuyla

ilgili ve her birinde birer adet olmak üzere toplam 4 tez yazıldığı görülmektedir. Sözü edilen vakıf üniversiteleri; Atılım Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi ve Toros Üniversitesi'dir. Vakıf üniversitelerinde siyaset bilimi ve kamu yönetimi/kamu yönetimi bölümlerinin ve ilgili enstitülerde bu tür anabilim dallarının yaygın olmamasının bu sonuçta etkisi büyüktür. Bu sonuç, bu tür bölümlerin mevcut olduğu vakıf üniversitelerinde de kamu yönetimi etiğinin lisansüstü çalışmalar açısından ilgi çekici konular arasında görülmediğini göstermektedir.

Şekil 3. Kamu Yönetiminde Etik Konulu Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Kamu yönetimi alanında yazılan etik konulu tezler incelendiğinde, beklenen bir sonuç olarak en fazla sayıda tez Sosyal Bilimler Enstitülerinin Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dallarında yazılmıştır. Kamu yönetimine yakın disiplinlerden olan İşletme Anabilim Dalında da kamu yönetimi alanında kabul edilebilecek tezlerin yazıldığı görülmektedir. Tezlerin yazıldığı enstitüler düzeyinde inceleme yapıldığında da görülmüştür ki, 84 tezin tümü Sosyal Bilimler Enstitülerinde gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla bu alt kod için ayrı bir tablo ya da grafik düzenlenmemiştir.

Şekil 4. Kamu Yönetiminde Etik Konulu Tezlerin Danışmanların Unvanlarına Göre Dağılımı

Tez danışmanları incelendiğinde (Tablo 3), en fazla tezi profesörlerin yönettiği görülmektedir. İkinci sırada doçentlerin ve son sırada ise doktor öğretim üyelerinin tez danışmanlığı yaptığı görülmektedir. Buradan daha tecrübeli olduğu düşünülen profesörlerin daha fazla sayıda tez danışmanlığı yaptığı sonucu çıkarılabilmektedir.

Tablo 3. Tezlerin Türlerine Göre Danışman Unvanlarının Dağılımı

Tezlerin Türü / Danışman Unvanları	Doktora Tezi	Yüksek Lisans Tezi	TOPLAM
Prof. Dr.	16	21	37
Doç. Dr.	6	20	26
Dr. Öğr. Üyesi	3	18	21
TOPLAM	25	59	84

Tezlerin türleri düzeyinde karşılaştırmalı analiz yapıp çapraz tablolar incelendiğinde (Tablo 3) ise görülmektedir ki, en fazla sayıda doktora tezine danışmanlık yapanlar da profesörlerdir. Ardından doçentler ve doktor öğretim üyeleri gelmektedir. 25 doktora tezinden sadece üçüne doktor öğretim üyelerinin danışmanlık yaptığı görülmektedir. Profesörlerde ise bu sayı 16 olup, doktor öğretim üyelerinin yönettiği tezlerin 5 katından fazladır. Doçentlerin yönettiği doktora tez sayısı doktor öğretim üyelerinden fazla olsa da profesörlerden epey (yaklaşık 2.5 kat) geridedir. Akademide profesörlerin, genç melektaşlarına oranla daha çok sayıda teze (özellikle doktora tezine) danışmanlık yapması durumu başlı başına bir çalışma konusu olup, böyle bir eğilimin varlığı literatürdeki farklı çalışmalarda da gözlemlenebilmektedir (Erdoğan, 2020; Sever ve Ersoy, 2017). Yüksek lisans tez danışmanlıklarında ise unvanlara göre dağılım daha dengelidir.

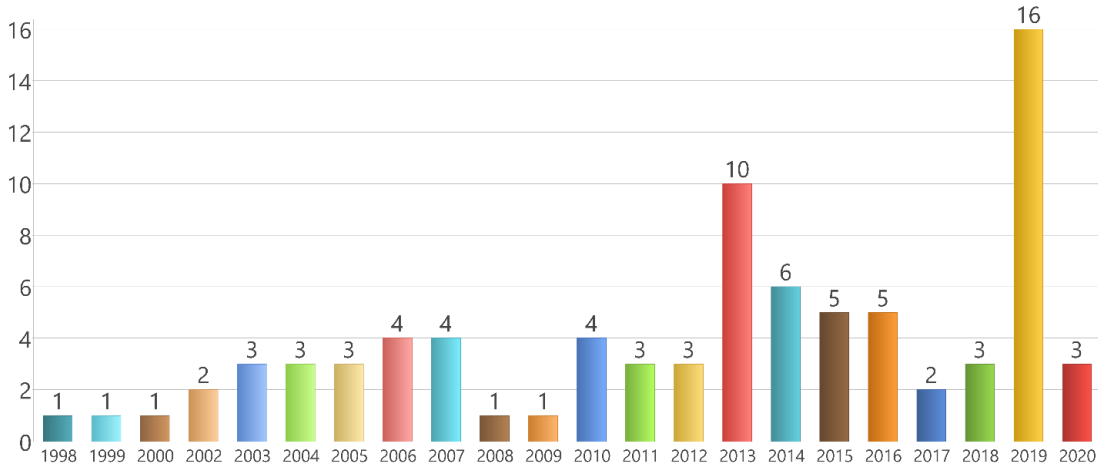
Tablo 4. Tezlerin Diline Göre Danışman Unvanlarının Dağılımı

Tezlerin Dili / Danışman Unvanları	İngilizce	Türkçe	TOPLAM
Prof. Dr.	2	35	37
Doç. Dr.	5	21	26
Dr. Öğr. Üyesi		21	21
TOPLAM	7	77	84

Toplam tez sayısı içinde küçük bir grup olan İngilizce tezlere büyük ölçüde doçentlerin danışmanlık yaptığı görülmektedir. 7 İngilizce tezin 5'ini doçentler yönetmiştir. Profesörlerin

sayısı doçentlerden daha fazla olmasına rağmen profesörler sadece 2 adet İngilizce teze danışmanlık yapmıştır. Doktor öğretim üyeleri ise hiç İngilizce tez danışmanlığı yapmamış, sadece Türkçe tezleri yönetmişlerdir. Bunun bir tesadüf olmaktan öte özel bir anlam taşıyıp taşımadığını tespit etmek örneklem sayısının küçüklüğü karşısında oldukça zordur. Ancak, tezlerin İngilizce olarak yazılabildiği üniversitelerin anabilim dallarının kadro yapısı ve yükselme kriterleriyle ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Tezlerin Yazıldığı Yıllar

Şekil 5. Kamu Yönetiminde Etik Konulu Tezlerin Yazıldığı Yıllara Göre Dağılımı

Tezlerin yazıldığı yıllar incelendiğinde, kamu yönetimi etiği alanında ilk tezin 1998’de yazıldığı ve 1998’den günümüze, bu konuda tez yazılmayan tek yılın 2001 olduğu görülmektedir. KGEK’nun kuruluşunu (2004) takip eden birkaç yılda bu konuda bir hareketlenme görülmekle birlikte 2008 ve 2009 yıllarında tekrar bir düşüş yaşanmıştır. 2010’dan sonra kamu yönetimi etiği alanında yazılan tezlerin sayısının artmaya başladığı söylenebilir. 2013’de, muhtemelen 2011 ve 2012 yıllarındaki öğrenci aklarının da etkisiyle, tez sayısında hızlı bir artış görülmekle birlikte en büyük artış 2019’da olmuştur. 2019 yılında tez sayısındaki artışın temel sebebinin, 20 Nisan 2016 tarihinde Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nde yapılan değişiklikle “lisansüstü programlardan belirlenen sürelerde mezun olamayanların ilişkilerinin kesileceği” düzenlenmesi olabileceği düşünülmektedir. Bu düzenleme ile lisansüstü öğrencilerin, programlarını tamamlamak için çabalarını yoğunlaştırması sebebiyle takip eden yıllarda tez savunmalarının artmış olması olasıdır. Bu genel eğilimin, 2019 yılında kamu yönetimi etiği alanındaki tezlere de yansımış olabileceği söylenebilir. Daha önceki yıllarda görülmeyen bir şekilde kamu yönetimi etiği konusunda da bir yılda tam 16 tez yazılmıştır. Bu araştırmanın yapıldığı Kasım 2020 itibarıyla sadece 3 tez yazılmış olmakla birlikte, 2020 yılı tamamlanmadığından bu yıla ait rakamın artması ihtimal dahilindedir. Ancak yine de, 2019’daki kadar yüksek bir rakama kalan iki aylık sürede ulaşamayacağı da öngörülebilir bir durumdur. 2020 yılında yaşanan COVID-19

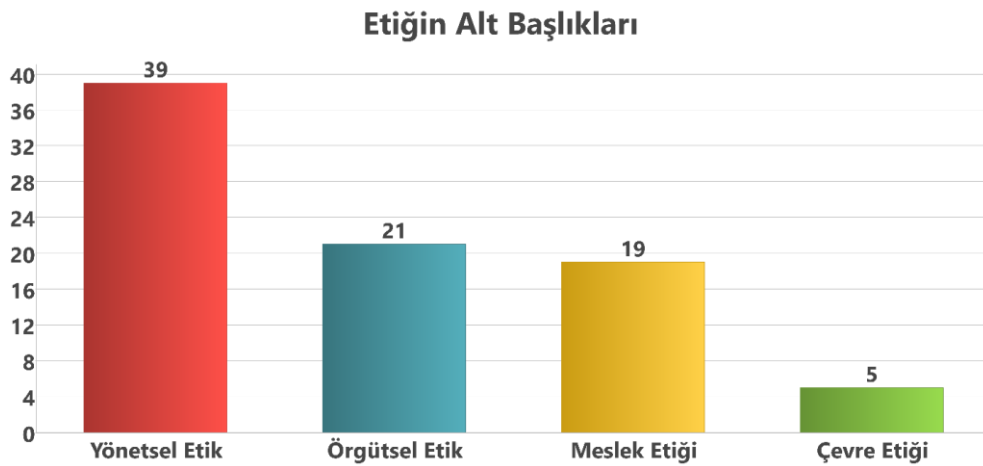
Pandemisi sebebiyle çok sayıda lisansüstü öğrencisinin 2019-2020 Öğretim Yılı Bahar Döneminde kayıt dondurması ve/veya ek süre almasının da etkisiyle sadece bu araştırmanın yapıldığı alanda değil tüm alanlarda lisansüstü tez sayılarında ciddi bir düşüş görünmektedir. UTM'nin yıllık istatistiklerinde bu durum net bir biçimde ortaya çıkmaktadır (Tablo 5).

Tablo 5. Ulusal Tez Merkezi Verilerine Göre Son Altı Yıla Ait Toplam Tez Sayıları

Yıl	Yüksek Lisans	Doktora	Tıpta Uzmanlık	Sanatta Yeterlik	Diş Hekimliği Uzmanlık	Tıpta Yan Dal Uzmanlık	Toplam
2015	21589	5861	2692	99	100	11	30352
2016	21679	6285	2967	107	208	7	31253
2017	24957	6663	3852	115	361	14	35962
2018	30281	7414	3591	122	361	6	41775
2019	62330	8129	3690	162	354	3	74668
2020	16751	4108	2727	76	165	6	23833

Kaynak: Tez.yok.gov.tr 'den elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

Araştırma kapsamına alınan tezler incelenirken, 84 lisansüstü tezin kamu yönetimi etiği ile ilgili olmasının yanı sıra farklı alt kategoriler dahilinde de sınıflandırılabilmesi fark edilmiştir. Bu tip bir kategorizasyonun, alandaki genel eğilimlerin biraz daha görünür kılınması adına kullanışlı olabileceği düşünülmüştür. Kamu yönetiminde etiğin alt başlıkları olarak adlandırılacak bu kategorilere, tezlerin incelenmesi sonucunda yani örneklemden yola çıkılarak ulaşılmıştır. Bu kategoriler aynı zamanda kamu yönetiminde etik çalışmalarının alt başlıkları arasında olup, literatürde mevcut olan çalışma konularıdır.

Şekil 6. Kamu Yönetiminde Etik Konulu Tezlerin Alt Başlıkları

“Yönelimsel etik” çoğu zaman geniş anlamda “kamu yönetimi etiği” ile aynı anlamda kullanılmakla beraber, dar anlamda yönelimsel etik; yöneticiler için etik ilkelere dayalı bir

sorumluluk bilincinin geliştirilmesini öngörmektedir (Atılğan ve Kutvan, 2017). Yönetmelik etik kavramı bu çalışma kapsamında geniş tanımıyla kullanılmış, kamu yönetimi etiği hakkında kuramsal tartışmalar ve makro ölçekteki sorunlara odaklanan araştırmaları içeren tezler bu alt başlıkta toplanmıştır.

Örgütsel etik; iş görenlerde aynı türden davranışların yerleştirilmesini sağlayan ve örgütlerin toplumsal sorumluluklarını da üstlendiğini gösteren ilkeler dizisidir (Aydın, 2010). Örgütlerde etik ilkelerin kurumsallaştırılmasına odaklanan tezler, örgütsel etik kategorisine eklenmiştir.

Meslek etiği (ya da profesyonel etik); bir meslek dalına üye kimselerin oluşturduğu ve uygulanmasını gözettiği, o mesleği icra ederken uyulması istenen/beklenen ilkeler bütünüdür (Aydın, 2010). Kamu hizmeti kapsamında değerlendirilebilen belirli bir meslek grubunun etik ilkeleri hakkında yapılan kuramsal ve uygulamalı çalışma içeren tezler bu kategoriye dahil edilmiştir.

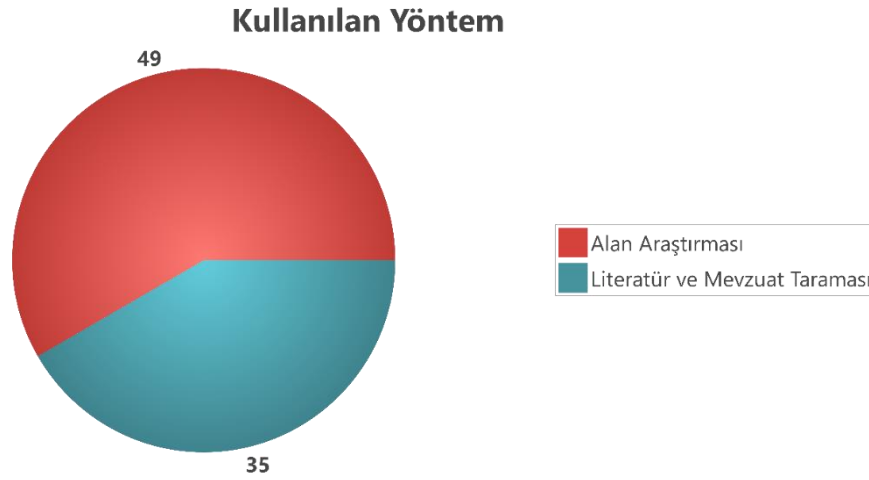
Son olarak çevre etiği, insanların doğa ile olan ilişkisinin nasıl olması gerektiği üzerinde sistemli çalışmalar yapılan bilim dalıdır (Akalin, 2019). Özellikle kentsel dönüşüm ve çevre denetimi gibi alanlarda yapılan çalışmalar, kamu yönetimi alanı ile doğrudan olarak bağlantılıdır. Dolayısıyla çevre etiği ile ilgili tezler de bu kategoride değerlendirilmiştir.

Bu çalışma kapsamında yapılan araştırmada, kamu yönetimi etiği alanında en çok çalışılan tez konusu yönetmelik etik olmuştur (Şekil 6). Ardından örgütsel etik ve meslek etiği gelmektedir. Son sırada ise çevre etiği yer almaktadır.

Tablo 6. Tezlerin Alt Başlıklarının Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı

Tezlerin Türü / Danışman Unvanları	Çevre Etiği	Meslek Etiği	Örgütsel Etik	Yönetmelik Etik	TOPLAM
Prof. Dr.	3	11	3	20	37
Doç. Dr.	2	3	13	8	26
Dr. Öğr. Üyesi		5	5	11	21
TOPLAM	5	19	21	39	84

Çalışılan konular danışmanların unvanları açısından değerlendirildiğinde ise görülmüştür ki, profesörler ve doktor öğretim üyeleri en çok yönetmelik etik alanındaki tezleri yönetmişlerdir. Doçentler ise büyük oranda örgütsel etik konusunda hazırlanan tezlere danışmanlık yapmışlardır.

Şekil 7. Kamu Yönetiminde Etik Konulu Tezlerde Kullanılan Yöntemler

İncelenen tezlerde kullanılan yöntemlere bakıldığında çoğunlukla alan (saha) araştırması tercih edildiği görülmektedir (Şekil 7). Alan araştırmalarında en çok kullanılan veri toplama aracının ise anket olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 7). Alan araştırmasına dayanan 49 tezin 36'sında anket kullanıldığı görülmüştür. Bazı tezlerde ise hem anket hem de mülakat (görüşme) tekniği birlikte kullanılmıştır. Bu tezlerin sayısı 4'dür. 7 tezde ise mülakat tekniği tek başına kullanılmıştır. Tam metnine erişilemeyen tezlerden 2'sinde ise alan araştırması yapıldığı tezin özetinde yer almakla birlikte hangi yöntemin kullanıldığı belirtilmemiştir. Ankete dayanan tezlerde kullanılan veri analizi programları arasında SPSS programı öne çıkarken, mülakatlarda nitel veri analizi programlarının pek kullanılmadığı görülmüştür. Mülakat yapılan 2 tezde MAXQDA nitel veri analiz programı kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 7. Tezlerde Kullanılan Yöntemler

Kullanılan Yöntem	Anket	Mülakat	Anket& Mülakat	Bilinmeyen	TOPLAM
Tez Sayısı	36	7	4	2	49

Karşılaştırmalı analizlerde görülmüştür ki, alan araştırması içermeyen tezlerin %80'i yüksek lisans tezidir. Başka bir ifadeyle yüksek lisans tezlerinde büyük oranda literatür ya da mevzuat taraması çalışması gerçekleştirilmiştir. Doktora tezleri ise %70 oranında alan araştırmasına dayanmaktadır. Doktora tezlerinde alana, özgün bir katkıda bulunulması beklendiğinden, görgül alan çalışmaları sıklıkla tercih edilmektedir. Dolayısıyla bulgular, beklenen doğrultudadır.

Tablo 8. Tezlerde Kullanılan Yöntemlerin Tezlerin Türüne Göre Dağılımı

Kullanılan Yöntem / Tezin Türü	Literatür ve Mevzuat Taraması	Alan Araştırması	Toplam
Doktora Tezi	7	18	25
Yüksek Lisans Tezi	28	31	59
TOPLAM	35	49	84

Sonuç Yerine

Bu çalışmada, Türkiye’de kamu yönetimi etiği alanında yazılan lisansüstü tezlerin içerik analizi yapılarak alandaki genel eğilimlerin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Çalışmada 84 lisansüstü tez incelenmiştir. İncelemenin sonucunda Türkiye’de kamu yönetimi etiği alanında yazılan tezlerin çoğunluğunu yüksek lisans tezlerinin oluşturduğu görülmüştür. Tezlerin büyük bir kısmı devlet üniversitelerinde yazılmış olup, tezlerin genelinde kullanılan dil Türkçe’dir. Pek çok farklı üniversitede konuyla ilgili tez yazılmasının yanı sıra en fazla sayıda tez Ankara Üniversitesi’nde yapılmıştır. Tezlerin tümü sosyal bilimler enstitüleri bünyesinde yapılmış olup, en çok tezi üreten anabilim dalı Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi olarak tespit edilmiştir. Tezlerin yapıldığı yıllara bakıldığında 1998’den itibaren neredeyse her yıl kamu yönetimi etiği konusunda tez yazıldığı görülürken, 2013 ve özellikle 2019 yılında niceliksel olarak büyük bir artış görülmektedir. Gelecek yıllarda bu artışın devam edip etmeyeceği merak konusudur. En çok çalışılan alt başlık yönetsel etik olmuş, tezlerin çoğunluğunun alan araştırmasına dayandığı anlaşılmıştır. Alan araştırmalarında da en sık başvurulan veri toplama tekniği anket olmuştur. Mülakat, daha az tercih edilmekle beraber tezlerde kullanılan bir diğer yöntemdir.

Bu çalışmanın alan yazınına sunmayı hedeflediği katkı; kamu yönetimi alanında yazılmış etik konulu lisansüstü tezlerin betimsel bir analizinin yapılarak alandaki genel görünümün ve eğilimlerin ortaya koyulmasıdır. Bu alanda yapılmış çalışmaların özetlenmesi ile yeni araştırmacılara ışık tutulması amaçlanmıştır. Analiz yapılan kategorilerde sonuçların net bir şekilde ortaya koyulması sayesinde çalışmaya elverişli konular üretilmesi de kolaylaşacaktır.

Son yıllarda etik denilince en çok kastedilen anlamıyla mesleki etik, gelecek yıllarda kamu yönetimi etiği bağlamında ilgi görmesi beklenen konuların başında gelmektedir. Zira vatandaşlar ile kamu kurumları arasında bulunması gereken güven bağının tesis edilmesinde, mesleki etik davranış standartlarının belirlenmesi kilit bir roledir. Örgütsel ve yönetsel etik konularında yapılan çalışmaların da etik bir kamu yönetimi sağlanmasına yönelik gelişmelere etkisi ve katkısı önemli olacaktır.

Pek çok disiplini ve çalışma alanını derinden etkileyen Covid-19 Pandemisi, kamu yönetimi etiği alanını da yakından ilgilendirmektedir. Kriz dönemlerinde etik dışı davranışlar için elverişli bir ortam oluşurken, kamu yönetimlerinin etik ilkelere uygun davranmaları önem kazanmaktadır. Dolayısıyla; Covid-19 Pandemisi'nin kamu yönetimi etiği üzerindeki etkileri ve aralarındaki ilişkiye odaklanan çalışmalar yapılması, kamu yönetimi etiği alanıyla ilgilenen araştırmacılara önerilebilecek konular arasında başı çekmektedir.

Kaynaklar

- Akalın, M. (2019). Çevre Etiği Çevreye Felsefi Yönelimle. Adıyaman: Iksad International Publishing House.
- Akman, E. ve Özyiğit Ökten, A. (2018). Türkiye'de Yönetişim Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi (2000-2016). *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32 (4), 1027-1045.
- Atılğan, S. ve Kutvan, A.B. (2017). Örgütlerde Yönetimsel Etik ve Etik Yönetimi. İstanbul: Çağlayan Kitabevi
- Aydın, İ. (2010). Yönetimsel, Mesleki ve Örgütsel Etik. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik Analizinin Parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39 (174), 33-38.
- Dinçer, S. (2018). Content Analysis in for Educational Science Research: Meta-Analysis. *TDergisi*, 7 (1), 176-190.
- Erdoğan, O. (2020). Akıllı Kent Üzerine Yazılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24 (2), 917-937.
- Göküş, M. ve Çubukçu, Z. (2019). Türkiye'de Ombudsmanlık Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi. *Ombudsman Akademik*, 5 (10), 215-253.
- Işık, M. (2019). Türkiye'de Kamu Personeli Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi: 1986-2018. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2 (2), 413-421.
- Kuçuradi, İ. (2003). Etik ve Etikler. *Türkiye Mühendislik Haberleri (TMH)*, 423, 2003/1.
- Kuçuradi, İ. (2009). Felsefi Etik ve Meslek Etikleri, Tepe, H. (Haz.). Etik ve Meslek Etikleri. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları.
- Lawton, A., Rayner, J., ve Lasthuizen, K. (2013). Ethics and Management in the Public Sector. New York: Routledge.
- Levent, F.ve Kınık, F. Ş. F. (2017). Türkiye'de Eğitim-Öğretim Alanında Etik Konulu Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *İş Ahlakı Dergisi*, 10(1), 99-114.
- Öktem, M. K. ve Ömürgönülşen, U. (2005). Kamu Yönetiminde Etik Çalışmalarına Yönelik Genel Bir Çerçeve Arayışı. *Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu*, s.231-237, 18-19 Kasım 2005, Sakarya.

- Ömürgönülşen, U. (2016a). *Türkiye'de Etik ve Dürüstlikle İlgili Ulusal Kamu Yönetimi Mevzuatının Gözden Geçirilmesi Teknik Rapor, Yolsuzluğun Önlenmesi ve Etiğin Teşviki İçin Teknik Destek Projesi*, Aralık 2016, Ankara.
- Ömürgönülşen, U. (2016b). *Türkiye'nin Ulusal Etik ve Dürüstlük Sistemi ve Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun Bu Sistemdeki Rolünün Gözden Geçirilmesi, Yolsuzluğun Önlenmesi ve Etiğin Teşviki İçin Teknik Destek Projesi*, Aralık 2016, Ankara.
- Özdemir, M. (2008). Kamu Yönetiminde Etik. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (7), 179-195.
- Piepper, A. (2012). Etiğe Giriş. Çev. V. Atayman ve G. Sezer. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sever, I. ve Ersoy, A. (2017). Araştırma Görevlilerinin Gözünden Danışmanlık ve Doktora Süreçleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 183-202.
- Sönmez, D. (2017). Eğitim ve Öğretim Alanındaki Çevre Etiği Tez Çalışmalarının İncelenmesi. *Gaziantep University Journal of Educational Sciences*, 1 (1), 55-66.
- Tepe, H. (2014). Bir Felsefe Dalı Olarak Etik: "Etik" Kavramı, Tarihçesi ve Günümüzde Etik, *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, 1 (4), Ağustos Eylül Ekim 1998 (5. Baskı: Haziran 2014).
- Tez.yok.gov.tr (2020), <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/IstatistikBilgiler?islem=2>, Erişim Tarihi: 02.11.2020
- Yüksel, C. (2006). Kamu Yönetiminde Etik ve Türk Kamu Yönetiminde Etik Hakkında Yeni Yasal Düzenlemeler, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası (İÜHFİM)*, LXIV (2), 167-212.
- Yiğit, B. (2018). Türkiye'de Mobbing Üzerine Yazılmış Doktora Tezlerinin İçerik Analizi Yöntemi İle Değerlendirilmesi, *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences*, 4 (2), 26-31.
- Yok.gov.tr (2020), <https://www.yok.gov.tr/universiteler/universitelerimiz>, Erişim Tarihi: 02.11.2020.